

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เอกสารที่ยังไม่ตีพิมพ์

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.62.1/32 กรมหลวงนิชิตปรีชากรกราบทูลกรมหลวงเทเววงศ์
วโรปการ เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ร.ศ. 110.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.62.1/34 กรมหลวงนิชิตปรีชากรทรงห้ามชายเข้า.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.57/18 กรมพระยาดำรงราชานุภาพ-รัชกาลที่ 5 22 มีนาคม ร.ศ.
120.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.57/5 กรมหมื่นสรรรโทธิประสงค์กราบบังคมทูลพระยาสมเด็จฯพระจุล
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำเนา 1/28 ลงวันที่ 26 มิถุนายน ร.ศ. 117.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.18/11 พระยาสूरเดโชวิชเคษฤทธิ์ทศทิวไชยกราบทูลกรมหลวงดำรงรา
ชานุภาพสำเนาที่ 249/3956 ลงวันที่ 11 สิงหาคม ร.ศ. 121.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.18/11 พระยาสूरเดโชวิชเคษฤทธิ์ทศทิวไชยกราบทูลกรมหลวงดำรง
ราชานุภาพสำเนาที่ 250/3956 ลงวันที่ 11 สิงหาคม ร.ศ. 121.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2. 12 ก/6 ไบบอกเมืองอุบลราชธานี 24 ตุลาคม ร.ศ. 109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2. 12 ก/6 ไบบอกเมืองอุบลราชธานี 22 กรกฎาคม ร.ศ. 109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2. 12 ก/1 ไบบอกเมืองจำปาศักดิ์ 18 กรกฎาคม ร.ศ. 110.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.45/5 เรื่องเงินรายรับในเมืองนครราชสีมาไม่พอจ่าย ที่ 25/26233
ลงวันที่ 6 มิถุนายน ร.ศ. 111.

- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2. 12 ก/1 ใบบอกเมืองหนองคาย วันที่ 1 ๗ 4 คำ บิมา
 เล็งตริก คักราช 1243.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2 12 ก/3 ใบบอกเมืองนครราชสีมา วันเสาร์ เดือน 4 ปีจอ
 อัฐศก คักราช 1248.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2 12 ก/3 ใบบอกพระนิเรนทรเทพ จ.ศ. 1243.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.49/8 รายงานพระยาศรีสุทเทพ เรื่องผลประโยชน์พระยา
 เมืองท่ง 7.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.49/16 เรื่องเก็บเงินค่าราชการแทนส่วยต้นไม้ทองเงินและ
 เพิ่มผลประโยชน์พระยาเมือง ร.ศ.121.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.49/26 พระยาเพชรภิบาล เจ้าเมืองหนองจิกออกความเห็น
 เรื่องจัดการบ้านเมือง.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.49/58 เจ้าพระยาพลเทพที่สมุหกลาโหมทูลกรมหมื่นสมมตฯ ที่
 152/15410 24 ตุลาคม ร.ศ.112.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.46 (1-14) มณฑลนครราชสีมา ที่ 11 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม
 ร.ศ. 109.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ศ. 12/34 รายงานการตรวจราชการพระศาสนาและการศึกษา
 ในมณฑลนครราชสีมาของพระสิริธรรมมุนี ร.ศ.125.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.57/14 ที่ 285/10485 กรมหลวงดำรงราชานุภาพกราบบังคม
 ทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 22 ธันวาคม ร.ศ. 126.
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.8/44 เรื่องพระครูวิจิตรธรรมภาณีเจ้าคณะใหญ่เมืองนครจำปา
 คักดี วัดมหาธาตุยาราม.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.57/10 ร.ศ. 111.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 สารบัญญัตินิติพิเศษ เล่ม 8 ร.ที่ 168/45 พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชสัมภาราการ วันที่ 5 พฤษภาคม คักราช 1245.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.12 (7-9) เล่ม 2 พระราชหัตถเลขาพระราชทานพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระบำราบปรปักษ์ ที่ 464.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.58/88 รายงานกรมหมื่นนิสิตปรีชากรเรื่องราชการมณฑลลาวเจียง ลงวันที่ 4 ๕ 6 ค่ำ ปี 1246.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.58/89 นายแย้มมหาดเล็กกราบทูลกรมหลวงนิสิตปรีชากร วันเสาร์ แรม 11 ค่ำ เดือน แปด ปีชวด สัมฤทธิศก 1250.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.58/59 เรื่องภาษีอากรต่าง ๆ ทางลาวเจียง ลงวันที่ 11 พฤษภาคม ร.ศ. 112.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.49/28 พระวิจิตรวราสารทูลเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย สำเนาที่ 42196 14 กุมภาพันธ์ ร.ศ. 114.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2 14/74 รายงานคำกราบบังคมทูลของกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ วันที่ 7 ธันวาคม ร.ศ.115.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ . ร.5 ม.62. ล/25 พระอนันต์สมบัติ-พระยาสุนทรารักษ์ ผู้ว่าราชการเมืองสงขลา 11 ธันวาคม ร.ศ.109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.62/35 กรมหลวงนิสิตปรีชากรกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ม.49/27 พระยาราชวรานุกุลปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย กราบ
 บังคมทูล กรณหมื่นสมมตอมรินทร์ราชาเลขานุการ ร.5 ที่ 221/6134 ลงวันที่ 25
 พฤษภาคม ร.ศ.115.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2. 14/74 เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเสด็จตรวจราชการ
 หัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ. 115.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2 12 ก/25 ใบบอกเมืองต่าง ๆ ปีจออัฐศก 1248.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.59/1 จักรราชการในมณฑลลาวพวน 10 มิถุนายน ร.ศ.109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 บ.1.2 (7-9) พระราชหัตถเลขา (ร.ศ. 102-ร.ศ. 103)
 พระราชหัตถเลขาพระราชทานพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลากรมพระบำ
 รราบปรปักษ์ที่ 464.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 สารบาญสมุติพิเศษ เล่ม 6.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.62.1/25 พระอนันตสมบัติทูลพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าสาย
 สนิทวงศ์ 11 ธันวาคม ร.ศ.109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 บ.1/ก/7 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงพระบรม
 วงศ์เธอกรมพระบำราบปรปักษ์ ร.ที่ 468/45 ลงเดือน 2 จ.ศ.1254 (มกราคม
 พ.ศ.2426).

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.58/88 กรณหมื่นนิขิตปริชากรกราบบังคมทูล ร.5 ลงวันที่ 6 ๗
 8 ค่ำ จ.ศ.1246.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2. 12 ก/1 ใบบอกเมืองนครราชสีมา ร.ศ.109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.2 12 ก/1 ใบบอกเมืองนครราชสีมา ร.ศ.103.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.46/4 เรื่องราชการเมืองนครราชสีมา ร.ศ.111.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 58/193 หนังสือพระราชลัญจกรการถึงเจ้าอินทวิชยานนท์ เรื่อง
พิกัดภาษีอากรมณฑลพายัพ บิวกอก จอคอ คักราช 1246.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.51 ค/15 แผนราชทัณฑ์ (ผู้ต้องหาและนักโทษ) ผู้ร้ายลักช้าง
ของฝรั่งที่ทำป่าไม้ 31 กรกฎาคม - 5 สิงหาคม ร.ศ.122.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.46/1 หนังสือราชการมหาดไทยบอกข้าหลวงเมืองนครราชสีมา
วันที่ 13 เมษายน ร.ศ.111.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.46/1 หนังสือราชการมหาดไทยบอกข้าหลวงเมืองนครราชสีมา
กรมหมื่นดำรงราชานุภาพถึงพระประสิทธิ์ศัลยการ วันที่ 20 มิถุนายน ร.ศ.111.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.58/151 ลายพระหัตถ์กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ กราบทูลกรม
หมื่นสมมตอมรินทร์ วันที่ 27 พฤศจิกายน ร.ศ.114.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.1/71 กรมหลวงพิชิตปรีชากร กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระ
พระจุลจอมเกล้าฯ 14 พฤษภาคม 2427.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.58/158 เรื่องรายงานเมืองแพะ วันที่ 16 พฤษภาคม ร.ศ.
120.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 เอกสารเย็บเล่มกรมมหาดไทย จ.ศ.1243 เรื่องเมืองนครราชสีมา
มาให้สืบจับผู้ร้ายปล้นเงินส่วยของหลวงเมืองมหาสารคาม.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.46 (1-14) มณฑลนครราชสีมา ลงวันที่ 15 พฤษภาคม ร.ศ.
109.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 เอกสารเย็บเล่มกรมมหาดไทย จ.ศ.1238 เล่ม 11.
เรื่องให้หลวงสโม่สร หลวงพิชญเทพ กัปตันลบเต็ก ขึ้นไปทำแผนที่ระยะทาง.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 เอกสารเย็บเล่มกรมมหาดไทย จ.ศ.1231 เล่ม 2.
เรื่อง เมืองนครราชสีมาทอปลงเงินแทนทองคำล่วย.

หอวิชาญาณ. หมู่จดหมายเหตุ ร.4 จ.ศ.1219 จดหมายเหตุถึงทูตานุทูต เรื่อง ถือน้ำนินน้ลัตยา
และเรื่องสุริยุปราคา.

เอกสารที่ตีพิมพ์แล้ว

เกษม สิริสัมพันธ์ และ นีออน สนิทวงศ์. แนวพระราชดำริทางการเมืองในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 5/3 (ธันวาคม 2510-กุมภาพันธ์ 2511) : 25-46.

เกื้อกุล ยืนยงอนันต์. **การน้กการคมนาคมทางบกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

กฎหมายตราสามดวง, พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุดมศึกษา, 2521.

ชจร สุขพานิช. **ฐานันดรไพร่**. กรุงเทพฯ:นคร : ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

ขวัญเมือง จันทโรจณี, ลาวในชนช้างขุนแผน. **วารสารอักษรศาสตร์** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 26/2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2537) : 91-97.

ขุนช้างขุนแผน. ธนบุรี : รุ่งวัฒนา, 2510.

คมเนตร ญาณโสภณ. **อำนาจท้องถิ่นแบบจารีตและผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นในยุคเทศาภิบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

- จารุบุตร เรื่องสุวรรณ. **ขนบธรรมเนียมประเพณีระบอบการปกครองของชาวอีสานสมัยเก่า**. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2524.
- จิตร ภูมิศักดิ์. **ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาวและขอม และลักษณะทางสังคมของเชื้อชนชาติ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2524.
- จิราภรณ์ สถาปนาวัดนะ. **วิฤตการณ์สยาม ร.ศ.112**. กรุงเทพมหานคร : ศึกษิตสยาม, 2523.
- จักรกฤษณ์ นรินดีตุงการ. **สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพกับกระทรวงมหาดไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2527.
- จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. **พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**. พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2521. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานฉลองครบรอบ 94 ปี มหามกุฏราชวิทยาลัย 1-5 ตุลาคม 2521).
- จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. **พระราชสาส์นพระราชทานไปฝรั่งเศส. ในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**. พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2521. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานฉลองครบรอบ 94 ปี มหามกุฏราชวิทยาลัย 1-5 ตุลาคม 2521).
- จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. **ประชุมพระราชนิพนธ์ภาษาบาลีในรัชกาลที่ 4**. พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2521.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. **พระราชนิพนธ์ทรงวิจารณ์เรื่องพระราชพงศาวดารและเรื่องการแต่งตั้งพระมโหอปราช**. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2516.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. **พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน. ใน ชัยอนันต์ สมุทรวณิชย์ และ ชัตติยากรรณสูตร (รวบรวม), เอกสารการเมืองการปกครองไทยพ.ศ.2417-2477**. พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 67-99. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2532.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. พระราชหัตถเลขาเสด็จประพาสแหลมมลายูของ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร : ศึกษาวัดเทพศิรินทร์, 2506.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ. ระยะเวลาเสด็จพระราชดำเนินประพาสทางบก
ทางเรือ รอบแหลมมลายู รัตนโกสินทรศก 109. เล่มที่ 2. พระนคร : องค์การ
คำคุณุสภา, 2507.

จดหมายเหตุเรื่องกันเขียงตุง. พระนคร : ไทยเซชม, 2459. (พิมพ์แจกในงานศพนายพลตรี
พระยานาวานพลยุทธหิรัญ).

ฉลาดชาย รมิตานนท์. ฝีมือนาย. เชียงใหม่ : พายัพออฟเวทพรีนซ์, 2527.

ฉลอง สุนทรวาณิชย์. การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ฉบับพิเศษ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ธันวาคม, 2539) : 18-24.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (บรรณาธิการ). วัฒนาการทุนนิยมไทย. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการ
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ กลุ่มเศรษฐศึกษา คณะเศรษฐ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 3523.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สร้างสรรค์, 2527.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. วัฒนาการทุนนิยมไทย. ใน เศรษฐศาสตร์กับประวัติศาสตร์ไทย, หน้า
109-122. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. บทวิจารณ์นิธิ เอียวศรีวงศ์. วารสารธรรมศาสตร์ 4/1 (มีนาคม 2525) :
84 - 87.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ ประนุช ทรัพย์สาร. อุคมการณ์ขบถผู้มีบุญอีสาน. (เอกสารรายงานวิจัย,
2524).

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ คณะ. **เศรษฐศาสตร์กับประวัติศาสตร์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524.
- ชาลีย์ ณ กลาง. **การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความสัมพันธ์ของหัวเมืองประเทศราชฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้กับรัฐบาลไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- เชษฐา พวงหัตถ์. **การค้าและการก่อตัวของรัฐ : สยามในยุคต้นรัตนโกสินทร์. รวมบทความประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 13 (2534) : 42-74.**
- ชัย เรืองศิลป์. **ประวัติศาสตร์สังคมไทยสมัยโบราณก่อนพุทธศตวรรษ 25**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรืองศิลป์, 2523.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. **การเมือง-การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษมบรรณกิจ, 2523.
- สิบแสง พรหมบุญ. **ความสัมพันธ์แบบบรรณาการระหว่างจีนกับไทย ค.ศ.1282-1853**. ชาติวิทยเกษตรศิริ, บรรณาธิการ กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2525.
- ชุมพล แนวจำปา. **การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจบริเวณลุ่มแม่น้ำมูลตอนบน พ.ศ.2443-2468**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. **วิวัฒนาการเศรษฐกิจในภาคเหนือของประเทศไทย พ.ศ.2394-2475**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

ชูลิทธิ์ ชูชาติ. กบฏญาฬายาบ (ปราบสงคราม) : กบฏชวาณาในภาคเหนือ. ใน วุฒิชัย มูลศิลป์, ธรรมเนียม วราภรณ์, บรรณาธิการ. กบฏชวาณา. หน้า 53-63. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525.

ทำนุผลจาริกหลักที่ 2 ของแท้ เรื่องพระร่วงไม่ใช้ราชวงศ์แรกของแคว้นสุโขทัย. (เอกสารนิพนธ์ แจกเนื่องในการจัดเสวนาประวัติศาสตร์ "80 ปี ท่านจันทร์" ณ ท้องพระโรงหอ ศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร 21 กรกฎาคม 2533).

ขอบ ดีสวนโคก และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในชุมชนลุ่มแม่น้ำมูลตั้งแต่ พ.ศ.2475 ถึงปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2532.

ญาดา ประภาพันธุ์. ระบบเจ้าภีษณาอากาศในสมัยกรุงเก่า ยุคต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักนิพนธ์สร้างสรรค์, 2524.

ณรงค์ นุ่นทอง. การปฏิรูปการปกครองของมณฑลนครศรีธรรมราชในสมัยพระยาสุโขทัยเป็นข้าหลวงเทศาภิบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. กบฏเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ.2369 (การก่อกบฏของลาว). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 12/2 (พฤศจิกายน 2537-เมษายน 2538) : 37-49.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. นิทานโบราณคดี. พิมพ์ครั้งที่ 15 วรรณคดี : ศิลปาบรรณาการ, 2515.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. เทศาภิบาล. (นิพนธ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาจินดารักษ์ (จำลอง สวัสดิ์-ชูโต), 2505).

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. สภาพเมื่อแรกสถาปนากระทรวงมหาดไทย. 100 ปีมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2535.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **ประชุมพระนิพนธ์เบ็ดเตล็ด.** พระนคร : ศุภสภา, 2504.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5.** พระนคร : เกื้อกูลการพิมพ์, 2502.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ. ประวัติศาสตร์และการเมืองหนังสืออ่านประกอบวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย.** หน้า 2-29. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **ความทรงจำ.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2510.

เดช บุนนาค. **การปกครองระบบเทศาภิบาลของประเทศสยาม พ.ศ.2435-2458.** แปลโดย ภรณี กาญจนนัชชิตติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2532.

เดช บุนนาค. **ขบถผู้มีบุญภาคอีสาน ร.ศ.121.** ใน **ขบถ ร.ศ.121,** หน้า 15-30. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

เดช บุนนาค. **ขบถเงี้ยวเมืองแพร่ ร.ศ.121.** ใน **ขบถ ร.ศ.121,** หน้า 31-55. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

เดช บุนนาค. **พระยาแขกเจ็ดหัวเมืองคบคิดขบถ ร.ศ.121.** ใน **ขบถ ร.ศ.121,** หน้า 57-102. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

เต็ม วิชาคณนกิจ. **ประวัติศาสตร์อีสาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2530.

เติม วิชาคย์พจนกิจ. **อีสานในสมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรสสิทธิประสงค์ทรงดำรงตำแหน่งข้าหลวงต่างพระองค์.** กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมนาตร์แห่งประเทศไทย, 2514. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายเติม วิชาคย์พจนกิจ 19 มิถุนายน 2514).

เตือนใจ ไชยศิลป์. **ล้านนาในการรับรู้อารยธรรมปักษ์พายัพ พ.ศ.2435-2476.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2514.

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. "ลาว" ในทัศนะของผู้ปกครองไทยสมัยรัตนโกสินทร์. **สมุดสังคมนาตร์** 11/1 (สิงหาคม-ตุลาคม 2531) : 104-121.

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. การรับรู้เรื่อง "ลาว" ในพงศาวดารและแบบเรียนไทย. **สังคมนาตร์ปริทัศน์** 6/1 (กุมภาพันธ์-ธันวาคม 2535) : 106-116.

ทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับหัวเมืองประเทศราชมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515.

ทิพากรวงศ์. เจ้าพระยา. **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1.** พระนคร : องค์การตำราสาร, 2503.

ทิพากรวงศ์. เจ้าพระยา. **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับหอสมุดแห่งชาติรัชกาลที่ 3 รัชกาลที่ 4.** พระนคร : ป.นิสันการพิมพ์, 2506.

เทศาภิบาล 7. กระทรวงมหาดไทย (1 พฤษภาคม คศ 128) : 39.

- ทรงศรี อาจอรุณ. การแก้ไขสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับประเทศมหาอำนาจในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. การปกครองเมืองในสังคมไทย : การศึกษาเชิงใหม่เจ็ดศตวรรษ. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์เมือง, 2540.
- ธวัช ปุณโณทก. พื้นเวียง : การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมอีสาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ธรรมศักดิ์มนตรี. เจ้าพระยา. ประวัติการของจอมพลและมหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี. หน้า 109-110.
- ธิดา สาระยา. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2529.
- ธิดา สาระยา. รัฐโบราณในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : กำเนิดและพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2537.
- ธิดา สาระยา. มัชชะเลน นครราชธานี ศูนย์กลางแห่งจักรวาล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2538.
- ธีรชัย บุญมาธรรม. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหัวเมืองภาคอีสาน พ.ศ.2436-2450. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ธงชัย วินิจจะกุล. ประวัติศาสตร์การสร้าง "ตัวตน". ใน สมบัติ จันทรวงศ์, ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), อยู่เมืองไทย : รวมบทความทางสังคมการเมืองเพื่อเป็นเกียรติแด่ ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ในโอกาสอายุครบ 60 ปี. หน้า 129-182. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- ธงชัย วินิจจะกุล. การได้ดินแดนกับความทรงจำอำพราง. สมุดสังคมศาสตร์. 12/3-4 (กุมภาพันธ์-กรกฎาคม 2533) : 101-125.

- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. การปฏิวัติสยาม พ.ศ.2475. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2535.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. มณฑลนครสวรรค์ : อำนาจรัฐกับการปกครอง. ใน สุภาภรณ์ โอเจริญ (บรรณาธิการ), นครสวรรค์ : รัฐกึ่งกลาง. หน้า 203-212. นครสวรรค์ : วิทยาลัยครูนครสวรรค์, 2528. (รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์).
- นคร พันธุ์รงค์. การเจรจาข้อตกลงระหว่างรัฐบาลสยามกับรัฐบาลอังกฤษเกี่ยวกับหัวเมืองชายแดนล้านนาไทยและน่านมัยนระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. ปากไก่และใบเรือ : รวมความเรียงว่าด้วยวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ต้นรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. ภาษาไทยมาตรฐานกับการเมือง. ใน สุนจน์ แจ่มเร็ว (บรรณาธิการ), โชน, การขาว, น้ำเน่า และหนังไทย. หน้า 136-171. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2538.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. การเมืองของการศึกษาไทย. ศึกษาศาสตร์สาร 1-4 (กันยายน 2531) : 7-18.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. จากรัฐชายขอบถึงมณฑลเทศาภิบาล : ความเสื่อมสลายของกลุ่มอำนาจเดิมในเกาะภูเก็ต. ใน สุนจน์ แจ่มเร็ว (บรรณาธิการ), กรุงเทพ.พระเจ้าตากฯและประวัติศาสตร์ไทย : ว่าด้วยประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์. หน้า 167-225. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2538.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. วัฒนธรรมกระฎุมภ์กับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์. ใน ปากไก่และใบเรือ : รวมความเรียงว่าด้วยวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ต้นรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์การพิมพ์, 2527.

- นพดล โจนอุดมศาสตร์. ปัญหาการจัดการศึกษาในเขตลพบุรี (พ.ศ.2449-2474). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- นางลักษณ์ ลี้มศิริ. ความสำคัญของกบฏหัวเมืองอีสาน พ.ศ.2325-2445. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- นางลักษณ์ ลี้มศิริ. ประวัติศาสตร์อีสาน. วารสารร่วมสมัย 6/2 (เมษายน-มิถุนายน 2530) : 58-80.
- บังอร ปิยะภักดิ์. ประวัติศาสตร์ชุมชนลาวในหัวเมืองขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- บัณฑิต อินทรชัยศรี. พระบรมราโชบายด้านการปกครองที่เกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงภายในพระราชอาณาจักรของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- บรัดเลย์, แดน บีช. อักษรวิธานศรีวิชัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.
- บ็อก, คาร์ล. ท้องถิ่นสยามในยุคพระนพวงศ์เจ้าหลวง. เรียบเรียงโดย เสฐียร พันธงชัย และ อัมพร ทีชะระ. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2529.
- ปิยะฉัตร ปิตระวรรณ. ระบบไพร่ในสังคมไทย พ.ศ.2411-243. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ปฐม คเนจร. พงศาวดารเมืองมณฑลอีสาน. ใน ประชุมพงศาวดารภาคที่ 4 เล่ม 3. กรุงเทพมหานคร : 2506.

ประภิต สะเพียรชัย. การบริหารราชการแผ่นดินในสมัยรัตนโกสินทร์ก่อนการปฏิรูปการปกครอง (พ.ศ.2325-พ.ศ.2435). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ประชุมประกาศรัศีกาลที่ 4 พ.ศ.2405-2408. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, 2504.

ประชุมจาริกวัดพระเชตุพน. ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผ่านฟ้า, 2512.

ประชุมจาริก ภาค 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2523.

ประทีป ชุมพล. พี่แกวียง : วรรณกรรมที่ถูกลืม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อดีต, 2525.

ประนุช ทรัพย์สาร. วิชาการเศรษฐกิจหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พ.ศ.2394-2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ประสิทธิ์ คุรุรัตน์. ภูมิศาสตร์กายภาพภาคอีสาน. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530.

पालเลกัวซ์. เล่าเรื่องเมืองไทย. แปลโดย สันต์ ท. โกมลบุตร. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2506.

ปราณี ศิริธร. เข็รลานนา. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์สุวิงษ์การพิมพ์, 2506.

ปลายอ้อ ชนชนก. นายทุนพ่อค้ากับการก่อตัวและขยายตัวของระบบทุนนิยมในภาคเหนือของไทย พ.ศ.2464-2523. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2530.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2515.

พระมหาอำมาตย์ขัติ. ตำนานเมืองนครจำปาศักดิ์. ประชุมพงศาวดาร เล่ม 43. กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครุสภา, 2512.

นิรุจน์ สวัสดิ์รัมย์. การปฏิรูปการศึกษาในเขตอีสาน พ.ศ.2442-2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

เพนซ์. ฮันส์. ประวัติความเป็นมาของล้านนาไทย. เชียงใหม่ : กิพย์เนตร, 2526.

ไพฑูรย์ มีกุล. การปฏิรูปการปกครองมณฑลอีสานสมัยที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรนสิทธิประสงค์ ทรงเป็นข้าหลวงใหญ่ (พ.ศ.2436-2453). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515.

พรชัย คุ่มทิวพร. แนววิเคราะห์สังคมไทยในอดีต. ใน สังคมวิชาการสังคมศาสตร์เพื่อการวิจัย. หน้า 1-26. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

พรเพ็ญ ยันตระกุล และ อัจฉราพร กุณฑิสมัช, บรรณาธิการ. ความเชื่อเรื่องพระศรีอารีย์ และกบฏผู้มีบุญในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2527.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2502.

พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม. ไพร่สมัยอยุธยา. ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, สมภพ มานะรังสรรค์ (บรรณาธิการ). ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ.2484. หน้า 47-68. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2527.

พูนเลิศ อมาตยกุล. ลาวแพน. ศิลปวัฒนธรรม. 4/10 (สิงหาคม 2526).

พรณงาม เก้าธรรมสาร. การปกครองหัวเมืองภาคใต้ทั้ง 7 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

เพียงแข พงษ์ศิริบัญญัติ. นโยบายการปกครองเมืองสงขลาในสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325-2439). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

พวงไข่มุกข์ คุณารัตนเพ็ญ. ความสำคัญของเมืองนครราชสีมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

พร้อมพงษ์ ณ เชียงใหม่. การปฏิรูปการปกครองหัวเมืองลาวเฉียงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก่อนสมัยเบ็ญจพลเทศาภิบาล (พ.ศ. 2427-2436). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช. สมเด็จเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์. กรมพระยา. ชีวิตที่เกี่ยวที่ต่าง ๆ ภาค 7. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณแจ่ม ยงใจยุทธ ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 11 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2511) หน้า 62-63.

มหาธีรวงศ์. สมเด็จพระ. การจัดการศึกษาในมณฑลอีสาน. ใน ประวัติศาสตร์การศึกษาและอักษรอีสาน. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2519.

ม.ล.วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์ และ วิมลพรรณ ปิตุวัชชัย. บทบาทของสมเด็จพระกรมพระยาเทเวศวงศ์วโรปการกับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในรัชกาลที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ธรรมการนิพนธ์, 2525.

- ม.ร.ว.อคิน รพีพัฒน์. **สังคมไทยในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2325-2416**. แปลโดย ประกายทอง สิริสุข และ พรรณี นัทรพลรักษ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2527.
- มานพ ถาวรวัฒน์สกุล. **ขุนนางอยุธยา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2536.
- ยอดยิ่ง รักลัทธิ. **การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจในภาคเหนือของประเทศไทยกับกบฏเงี้ยว พ.ศ.2445**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ระลึก ธานี. **อุบลราชธานีในอดีต (2335 - 2475)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานีเผยแพร่, หน้า 160.
- ราม วัชรประดิษฐ์. **แผนการของประวัติศาสตร์ชาติในประเทศไทย พ.ศ.2411-2487**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- รัตนานร เศรษฐกุล. **การศาลต่างประเทศในภาคเหนือของประเทศไทย พ.ศ.2416-2480**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- รัตนานร เศรษฐกุล. **บทบาทของศาลต่างประเทศที่เชียงใหม่ พ.ศ.2416**. **วารสารมนุษยศาสตร์** 1/1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2525).
- เรื่องทรงตั้งเจ้าประเทศราชกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กรุงเทพธนบุรี, 2514.
- ลิลิตยวนพ่าย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2518.

- ลัดดาวัลย์ แซ่เซียว. การเมืองล้านนาภายใต้การปกครองของพม่า ระหว่างปี พ.ศ.2101-2317. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2537.
- วชิรญาแนวโรส. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. พงศาวดารสยาม. **ประมวลพระนิพนธ์ : ประวัติศาสตร์-โบราณคดี.** กรุงเทพมหานคร : ศิริพร, 2514.
- วราภรณ์ ทิทานนท์. การค้าสำเภาของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- วารุณี โอสธารมย์. ประมวลการศึกษาเรื่องกบฏชาวนาไทย : แนวเรื่อง วิธีการและความเปลี่ยนแปลง. **รัฐศาสตร์สาร** 3-5/1 (กันยายน 2531-เมษายน 2532) : 342-409.
- วิภลย์ พงษ์นิทานนท์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมใน "กรุงเทพ" สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น พ.ศ.2325-2411. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- วิไล สุกธิศิริกุล. เชียงใหม่ก่อน "เทศาภิบาล" พ.ศ.2389-2442 : การศึกษาโครงสร้างอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- วิบูลย์ ทานุชิต. การปฏิรูปการศึกษาในเขตลพบุรี (พ.ศ.2442 - 2476). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- วันเพ็ญ ส่องศิริ. การขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- วัลลภา เครือเทียนทอง. การปฏิรูปการปกครองล้านนาไทยในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. **เจ้าพ่อในทัศนะของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจ.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

วุฒิชัย มูลศิลป์. **หัวเมืองอีสานสมัยปฏิรูปการปกครองในรัชกาลที่ 5.** วารสารประวัติศาสตร์ 2/2
(พฤษภาคม-กรกฎาคม 2520).

วุฒิชัย มูลศิลป์ และ สมโชติ อ๋องสกุล, บรรณาธิการ. **มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์เปรียบเทียบ.** กรุงเทพมหานคร : แสงรุ่งการพิมพ์, 2524.

เวลส์. คาวริช. **การปกครองและการบริหารของไทยในสมัยโบราณ.** แปลโดย กาญจน์ สมเกียรติ
กุล และ ยุพา ชุมจันทร์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, 2519.

เวลลา. วอลเตอร์ เอฟ. **แผ่นดินพระนั่งเกล้า.** แปลโดย นิจ ทองโสภิต. กรุงเทพมหานคร :
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514.

วรเดช จันทรศร. **การปรับปรุงและปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินของไทย.** กรุงเทพมหานคร
: สมาคมสังคมศาสตร์, 2534.

ศรีศักร วัลลิโภดม. **อ่องอารยธรรมอีสาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน,
2533.

ศรีศักร วัลลิโภดม. **สยามประเทศ : ภูมิหลังของประเทศไทยตั้งแต่ยุคคักดำบรรพ์จนถึงสมัยกรุง
ศรีอยุธยาอาณาจักรสยาม.** สำนักพิมพ์มติชน, 2534.

ศรีศักร วัลลิโภดม. **อีสานนุศตวรรษที่ 12-16.** ใน นิคม จารุมณี, ประทีป ชุมพล (บรรณาธิ
การ). **ประวัติศาสตร์และโบราณคดีภาคอีสาน.** มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหา
สารคาม, 2521.

ศรีศักร วัลลิโภดม. **อีสานสมัยลพบุรี.** ใน นิคม จารุมณี, ประทีป ชุมพล (บรรณาธิการ). **ประวัต
ิศาสตร์และโบราณคดีภาคอีสาน.** มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2521.

- ศรีสุพร ช่างสกุล. ความเปลี่ยนแปลงของคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีธรรมยุติกนิกาย พ.ศ.2368-2464. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์. ผู้กบฏ : การจัดการเก็บเงินค่าแรงงานแทนการเกณฑ์แรงงานจากคนจีนในสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สวาท เสนาณรงค์. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2512.
- สวัสดิ์ อ่องสกุล. การปฏิรูปการปกครองมณฑลหายัพ (พ.ศ.2436-2476). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สวัสดิ์ อ่องสกุล. ประวัติศาสตร์ล้านนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, 2539.
- สวัสดิ์ อ่องสกุล. กระบวนการรวมหัวเมืองประเทศราชล้านนาไทยเข้าสู่ส่วนกลาง (พ.ศ. 2427-2476). ใน วัฒนธรรมและการเมืองล้านนา. หน้า 15-46. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อแกรมมี, 2539.
- สารูป ฤทธิชู. การเมืองการปกครองของมณฑลชุมพร พ.ศ.2439-2468. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.
- สายชล วรรณรัตน์. ประวัติศาสตร์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, 2538.
- สายชล วรรณรัตน์. พุทธศาสนากับแนวความคิดทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พ.ศ.2325-2352. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- ลีลา วีระวงศ์, ประวัติศาสตร์ลาว. แปลโดย สหมมาย เปรมจิตต์. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.
- สิทธิ ศรีสยาม. นิราศหนองคายวรรณคดีที่ถูกลืม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พี่น้องแสงธรรม, 2518.
- สิริลักษณ์ คัดดีเกรียงไกร. ต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2523.
- สิริลักษณ์ คัดดีเกรียงไกร. ระบบเศรษฐกิจไทยสมัยอยุธยา. ใน จัตราทิพย์ นาถสุภา, สภพ มานะรังสรรค์ (บรรณาธิการ). ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ.2484. หน้า 31-46. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2527.
- เลกสรรค์ ประเสริฐกุล. พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมในประเทศไทย : แง่คิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย. ใน ฉลอง สุนทราวาณิชย์ (บรรณาธิการ). วนาภัสสังคมไทย. หน้า 87-150. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย และ โครงการวิชาการ สำนักพิมพ์อัมรินทร์, 2538.
- สุขุมย์วิจิ. พระยา. รายงานราชการมณฑลนครศรีธรรมราช ร.ศ.116. ในเอกสาร ราชการมณฑลนครศรีธรรมราชในสมัยที่เจ้าพระยามหาเสนา (ปั้น สุขุม) เป็นข้าหลวงเทศาภิบาล ร.ศ.115-125 (พ.ศ.2439-2449). (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมประยูร โสณกุล ณ อยุธยา ท.จ.ว. ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส 23 มีนาคม 2520) หน้า 152.
- สุวิทย์ ไพบยวัฒน์. วิทยาการเศรษฐกิจชนบทในภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ.2389 -2475. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524.
- สุเทพ สุนทรเกษม. สังคมวิทยาหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2511.

- สุภาภรณ์ ตันคลารักษ์. บทบาทของเจ้านครศรีธรรมราช (น้อย) ที่มีต่อรัฐบาลกลางและหัวเมืองภาคใต้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สุมินทร์ จุฑาทู. การกล่อมเกลாதองการเมืองโดยใช้แบบเวียนหลวงเป็นสื่อในสมัยรัชกาลที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สมเกียรติ วันทะนะ. รัฐไทย : นามธรรมและรูปธรรม. รัฐศาสตร์สาร 14/3, 15/1 (กันยายน 2531-เมษายน 2532) :
- สมเกียรติ วันทะนะ. รัฐสมบูรณาญาสิทธิสยาม พ.ศ.2435-2475. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 16/2, 17/1 (ธันวาคม 2532-มิถุนายน 2533) : 23-44.
- สมเกียรติ วันทะนะ. สองศตวรรษของรัฐและประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย. วารสารธรรมศาสตร์ 13/3 (กันยายน 2527) : 152-188.
- สมเกียรติ วันทะนะ. เมืองไทยยุคใหม่ : สัมพันธภาพระหว่างรัฐกับประวัติศาสตร์สำนัก. ใน สมบัติ จันทรวงศ์, ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ). อยู่เมืองไทย. หน้า 71-128. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- สมเกียรติ วันทะนะ. ประวัติศาสตร์ไทยในทศวรรษที่ผ่านมา (2520-2530). ใน เอกสารสัมมนาวิชาการสมาคมประวัติศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : สมาคมประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2531.
- สมภพ มานะรังสรรค์. แนวโน้มพัฒนาการเศรษฐกิจไทยในช่วงก่อนและหลังการปฏิรูปการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สมภพ มานะรังสรรค์. การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงต้นศตวรรษที่ 19. วารสารเอเชีย
ปริทัศน์ 10/1 (มกราคม-เมษายน 2532) : 96-114.

สมสมัย ศรีสุทพรพรรณ. โฉมหน้าคักคินาไทย. กรุงเทพมหานคร : อักษรานุกูลการพิมพ์, 2517.

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. สังคมไทยจากคักคินาสู่ทุนนิยม. วารสารธรรมศาสตร์ 11/2 (มิถุนายน
2525) : 128-164.

สมโชติ อ๋องสกุล. การปฏิรูปการปกครองมณฑลปัตตานี (พ.ศ.2449-2475). วิทยานิพนธ์ปริญญา
ญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521.

สมโชติ อ๋องสกุล. การต่อสู้ระหว่างเจ้าถึงกระเจ้าลอยน้ำขึ้นดอยสุเทพ : หนึ่งศตวรรษแห่งความ
ขัดแย้งระหว่าง "กรุงเทพ" กับ "ล้านนา". วารสารเอเชียปริทัศน์ 8/2 (พฤศจิก
าคม-สิงหาคม 2530) : 40-77.

สมโชติ อ๋องสกุล. การปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล : มณฑลปัตตานี. ใน วุฒิชัย มูลศิลป์, สม
โชติ อ๋องสกุล, บรรณาธิการ. มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์เปรียบเทียบ ก
กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525.

สุนทร ชุตินธานนท์. หน้ารบไทย : ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์มติชน, 2537.

สุวิทย์ ไพบทวัฒน์. วัตนาการเศรษฐกิจชนบทในภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ.2389-2475.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2524.

สุวิทย์ ธีรศาควัต. ความสัมพันธ์ไทยฝรั่งเศส ร.ศ.112-126. กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึก
หัดครู, 2519.

สุวิทย์ ธีรศาควัต และ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. ประวัติศาสตร์อีสานหลังสงครามโลกครั้งที่สอง
ถึงปัจจุบัน. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

- อภิศักดิ์ โสมอินทร์. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย. มหาสารคาม : พรศักดิ์แอนแอสโซซิเอท, 2525.
- อดิศร หมวกนิมมาย. กรมทำกับเศรษฐกิจไทย : วิเคราะห์โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สมัยธนบุรีถึงการทำสัญญาเบาว์ริง พ.ศ.2310-2398. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- อัญชลีย์ สุกสายพันธ์. แรงงานไพร่ในสังคมไทยโบราณ. ใน ประวัติศาสตร์แรงงานไทย. หน้า 1-22. (เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องประวัติศาสตร์แรงงานไทย ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 27-28 ตุลาคม 2538).
- อาคม นิตย์ยะ และนิธิ เอียวศรีวงศ์. ศรีรามเทพนคร. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2527.
- อรุณ นันทจักร. ประวัติศาสตร์นิพนธ์อีสาน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ประเพณีการจดบันทึกประวัติศาสตร์หัวเมืองอีสานถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- อรุณจักร สัตยานุรักษ์. การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นนำไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4-2475. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- อรุณจักร สัตยานุรักษ์. ความเปลี่ยนแปลงความคิดทางเวลาในสังคมไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง 6/3-4 (ตุลาคม 2531).
- อรุณจักร สัตยานุรักษ์. การเกิดแนวความคิดหน้าที่พลเมืองในรัฐไทยสมัยใหม่. รัฐศาสตร์สาร 14/3, 25/1 (กันยายน 2531-เมษายน 2532) : 204-227.
- อรุณวรรณ นพดารา. การปรับปรุงการปกครองและความขัดแย้งกับฝรั่งเศสในเขตลพบุรี ระหว่าง พ.ศ.2436-2453. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519

ไฮน์-เกิลเดิน. รอเบิต. แนวคิดเกี่ยวกับรัฐและกษัตริย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. แปลโดย นิธิ เอียวศรีวงศ์. สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 6/1 (เมษายน-กันยายน 2525).

ฮอลล์, ดี จี อี. ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1, ชาลวีย์ เกษตรศิริ, อานันท์ กาญจนพันธ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2525.

ภาษาอังกฤษ

Chatthip Nartsupha and Suthy Prasartset. *The Political Economy of Siam, 1851-1910*. Bangkok : Social Science Association of Thailand, 1981.

Detchard Vongkomolshet. *The Administrative, Judicial, and Financial Reforms of King Chulalongkorn 1868-1910*. Cornell University, M.A. thesis, 1958.

Tej Bunnag. *The Povicial Administration of Siam 1892-1915*. Oxford University Prees, 1977.

Wyatt K. David. *The Politics of Reform in Thailand : Education in the Reign of King Chulalongkorn*. Bangkok : Thai Wattana Panich, 1969.

ประวัติผู้เขียน

นายนิชิต นิตักษ์ เกิดวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2510 ที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยนเรศวร) ในปีการศึกษา 2532 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2537

